

POSTANOWIENIE

Dnia 14 grudnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z powództwa Skarbu Państwa -Wojewody (...)

przeciwko T. L.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 14 grudnia 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 20 listopada 2015 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,
- 2) nie obciąża pozwanego kosztami postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna jest środkiem zaskarżenia o charakterze nadzwyczajnym. Ma przede wszystkim na celu – w interesie publicznym – ujednolicenie orzecznictwa sądów powszechnych, rozstrzyganie sporów precedensowych oraz o istotnym znaczeniu dla rozwoju prawa i judykatury sądowej. W związku z tym jednym z koniecznych elementów skargi kasacyjnej jest wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie, w którym skarżący powinien wskazać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. i związku z tym istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący w odrębnym wywodzie wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Pozwany T. L. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) oddającego apelację od wyroku Sądu pierwszej instancji uwzględniającego powództwo Skarbu Państwa – Wojewody (...) o zapłatę. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty na przesłankach przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Skarżący podniósł, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, a mianowicie czy osoba, która uzyskała korzyść majątkową na podstawie prawomocnego orzeczenia, działająca w zaufaniu i poszanowaniu do wiążącego zarówno strony, jak i sąd oraz inne organy wyroku, powinna liczyć się z obowiązkiem zwrotu uzyskanej korzyści przed dniem wydania wyroku przez Sąd Najwyższy na skutek wniesionej skargi kasacyjnej. Poza tym w ocenie skarżącego

skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona albowiem obejmuje problem naprawienia szkód wynikłych z bezprawnych działań organów państwowych a ponadto Sąd Najwyższy w sprawie o wypłatę odszkodowania przekroczył granice orzekania

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale i innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (por. m. in.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji. Zagadnienia muszą mieć charakter rzeczywisty i konkretny. Argumentacja uzasadniająca wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinna nawiązywać do przesłanek przedsądu, a ponadto stanowić odrębną, pogłębioną argumentację prawną wskazującą na zaistnienie powołanych okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2008 r., II PK 3/08, nie publ.; z dnia 19 października 2006 r., IV CSK 246/06, nie publ.; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, nie publ.; z dnia 19 grudnia 2001 r., IV CZ 200/01, nie publ.).

Skarżący nie sprostął przedstawionym wyżej wymaganiom z kilku przyczyn. Sformułowane zagadnienie prawne nie wskazuje normy prawnej której wykładnia lub zastosowanie wiąże się z obowiązkiem zwrotu świadczenia spełnionego w wykonaniu prawomocnego wyroku. Poza tym, powinność przewidywania obowiązku zwrotu korzyści zależy od indywidualnych okoliczności sprawy, do których Sąd zaliczył wyraźne zastrzeżenie zwrotu przy spełnieniu świadczenia przez pozwanego, zawiadomienie o złożeniu skargi kasacyjnej i jej przyjęciu przez Sąd Najwyższy do rozpoznania. W końcu trzeba mieć na względzie, iż do tego

zagadnienia Sąd Najwyższy odnosił się wielokrotnie, o czym świadczą judykaty wymienione w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku.

Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie Sądu Najwyższego stanowiskiem, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej jako przesłankę wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, skarżący powinien w oddzielnym wywodzie prawnym wykazać, że w sprawie doszło do kwalifikowanego, tj. oczywistego naruszenia prawa, widocznego od razu, bez potrzeby głębszej analizy oraz, że w wyniku takiego naruszenia prawa zapadł w Sądzie drugiej instancji wyrok oczywiście wadliwy (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 5 października 2007 r., III CSK 216/07, niepubl.; z dnia 20 czerwca 2007 r., II CSK 184/07, niepubl.; z dnia 26 czerwca 2012 r., III CSK 121/12, niepubl.; z dnia 4 grudnia 2012 r., I CSK 302/12, niepubl.; z dnia 11 marca 2014 r., III SK 65/11, niepubl.).

Skarga nie zawiera argumentów przekonujących o istnieniu w sprawie tak rozumianej oczywistej zasadności. Nie ulega też wątpliwości, że kwestionowanie prawomocnego wyroku Sądu Najwyższego zmieniającego orzeczenie stanowiące podstawę wypłaty świadczenia jak również odwołanie się ogólne do pokrzywdzenia bezprawnymi działaniami organów państwowych w latach 50 – tych nie może uchylać obowiązku zwrotu świadczeń zasądzonych nienależnie przez Sądy powszechne.

Konkludując trzeba stwierdzić, że w sprawie nie zachodzą wskazane przez skarżącego przesłanki opisane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. ani brana pod rozwagę z urzędu nieważność postępowania. Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Uwzględniając szczególny charakter sprawy, aktualną sytuację majątkową pozwanego, wykazaną w związku z postępowaniem o udzielenie zwolnienia od kosztów sądowych Sąd Najwyższy odstąpił na podstawie art. 102 w zw. z art. 391 § 1, 398²¹ k.p.c. od obciążania pozwanego od kosztami postępowania kasacyjnego.

